

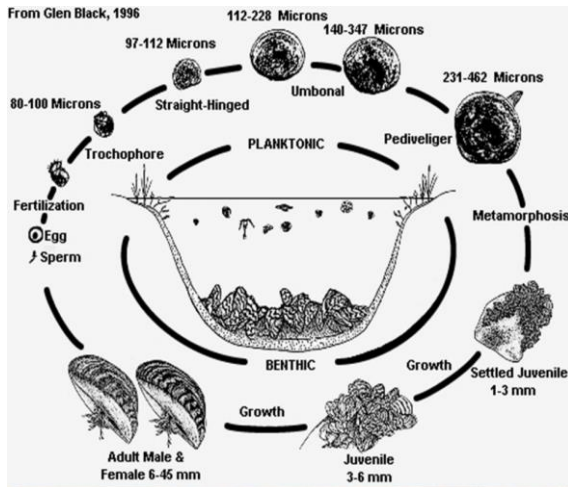
Stabilita ClO_2 ve vodě a možnosti využití při ochraně technologických okruhů

Pavel Kůs, Anna Černá
Vodárenská biologie 2022
Praha 11.2.2022

Úvod

- Úvodem o přednášce a ClO_2
- Možnosti využití ClO_2
- Testování stability ClO_2 ve vodných roztocích
- Závěr

Návrat do roku 2021

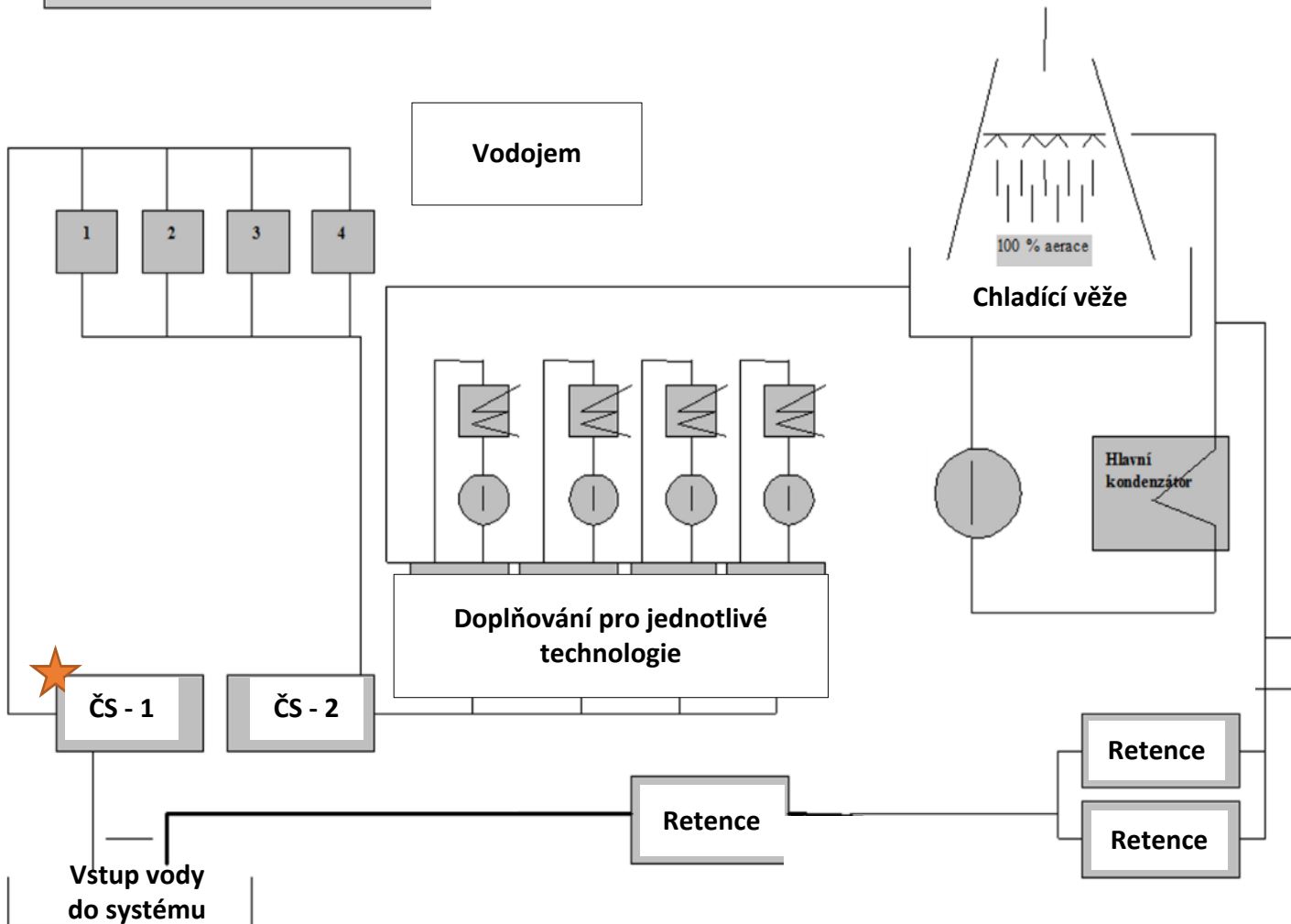
- Vypuštění pohlavních orgánů
- Oplodnění
- Larvální stádia
- Veligery
- Uchycení na povrchu
- Růst do dospělosti

- Materiály Pórovité materiály
- Teplota 0 – 30 °C
- pH >7,3
- Obsah Ca >28,3 mg/l
- Proudění <1,5 m/s

Proč vznikl projekt – Stability ClO_2 ve vodě

Cirkulační chladicí a technická voda

Vstup vody
do systému

O ClO₂ – slide I.

Oxid chloričitý je používán jako dezinfekční činidlo již více než 50 let. Spolehlivě účinkuje jak na aerobní, tak anaerobní bakterie. Při jeho použití nedochází k přímému vzniku **trihalomethanových** vedlejších produktů jako tomu bývá při použití chlornanu sodného. Další výhodou oxidu chloričitého je jeho účinnost v širokém rozmezí pH. Vedlejší produkty generované redukcí ClO₂ se skládají především z chloridu sodného a chloritanu sodného. Nevýhodou tohoto činidla je potřeba reaktoru implementovaného in situ, jelikož oxid chloričitý je nutno generovat v místě dávkování. Možnými prekurzory pro syntézu ClO₂ jsou:

- NaClO₂ + Cl₂
- NaClO₂ + HCl
- NaClO₃ + H₂O₂ + H₂SO₄ (Nalco – Purate®)
- NaClO₂ + NaClO + HCl

Co se týče účinnosti, bylo zjištěno, že 0,125 mg/l stačí k prevenci usazení slávičky v průtokových systémech. Evropské zkušenosti napovídají, že kontinuální dávkování mořské vody s oxidem chloričitým o koncentracích v rozmezí od 0,1 do 0,4 mg/l limituje kolonizaci systému mušlemi a dalšími mořskými organismy.

O ClO₂ – Slide II.

Obchodní název	Oxid chloričitý	
CAS	10049-04-4	
Složení	ClO ₂	<0,3 %
Nebezpečí	Akutní toxicita, Kat. 3 Žíravost pro kůži, Kat. 1B Krátkodobá (akutní) nebezpečnost pro vodní prostředí, Kat. 1	
Forma	Vodný roztok	
Stabilita	Nestálý – poločas rozpadu ve vodě ~25 min* Nestálý na slunečním světle	
Toxikologické informace	LD ₅₀ = 39-113 mg/kg (krysa)	
Ekotoxicita	Mobilita – absorbovaný ClO ₂ má nízkou těkavost	
	Persistence – ClO ₂ se rychle rozkládá na chlorečnany, chloritany a chloridy	
	Bioakumulace – ClO ₂ se rychle rozkládá – Nebyly zaznamenány žádné případy akumulace v organismech	
	Ekotoxicita – Toxický pro vodní organismy	
	LC ₅₀ = 0,02 mg/l (96 h, ryby Pimephales promelas) – vztaženo na ClO ₂ LC ₅₀ = 0,03 mg/l (96 h, ryby)	

Reaktivita ClO₂

Použití oxidu chloričitého jako biocidu má několik výhod oproti použití Cl₂ či O₃. Mezi tyto výhody zejména patří:

- Minimální hydrolýza ve vodě – ClO₂ ve neutrální formě přechází buněčnými membránami a působí na orgány buněk
- Minimální hydrolýza ve vodě – biocidní účinek v širším rozmezí hodnot pH (v porovnání s Cl₂)
- Radikálový mechanismus účinku – ClO₂ reaguje s menším spektrem látek a dochází tak k nižší spotřebě vlivem matrice roztoku a tudíž k potřebě nižší dávky pro dosažení stejného biocidního účinku
- Radikálový mechanismus účinku – nedochází k produkci tzv. THM (trihalogenovaný metan)

Reaktivita ClO₂

Při pohybu v okruhu účinná biocidní složka ClO₂ postupně ubývá:

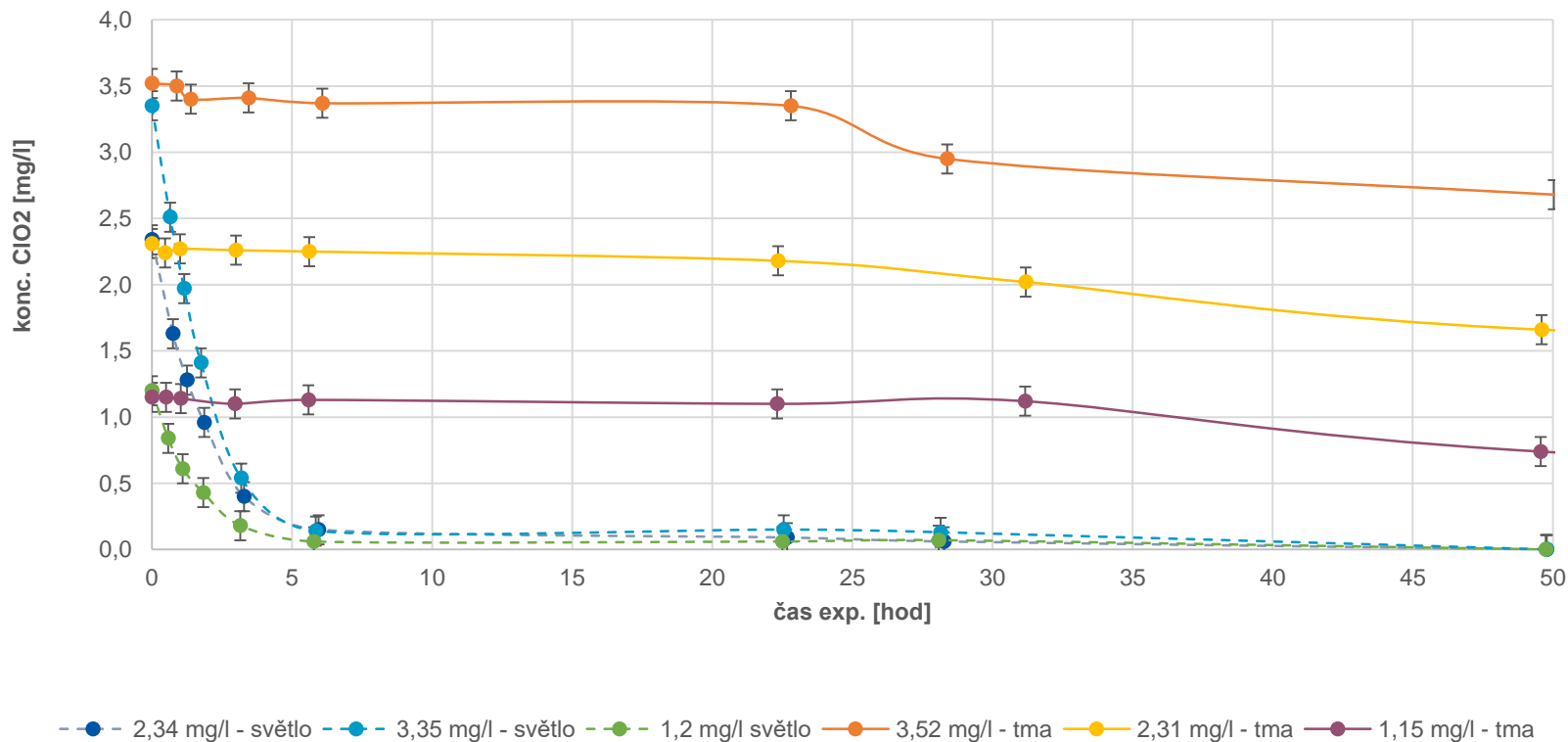
1. reakcí s látkami obsaženými v matrici roztoku chladicí vody,
2. urychleným rozpadem radikálu ClO₂ na slunečním světle (UV)
3. odvětráním v chladicí věži.

Reakcí s chemickými látkami (Fe²⁺, Mn²⁺, NO₂⁻ a organické pozadí matrice - zejména huminové a fulvinové kyseliny) je ClO₂ spotřebováván. Jedná se o zásadní fenomén pro aplikaci ClO₂, který může zapříčinit pokles koncentrace ClO₂ v řádu jednotek mg/l v časovém horizontu několika hodin.

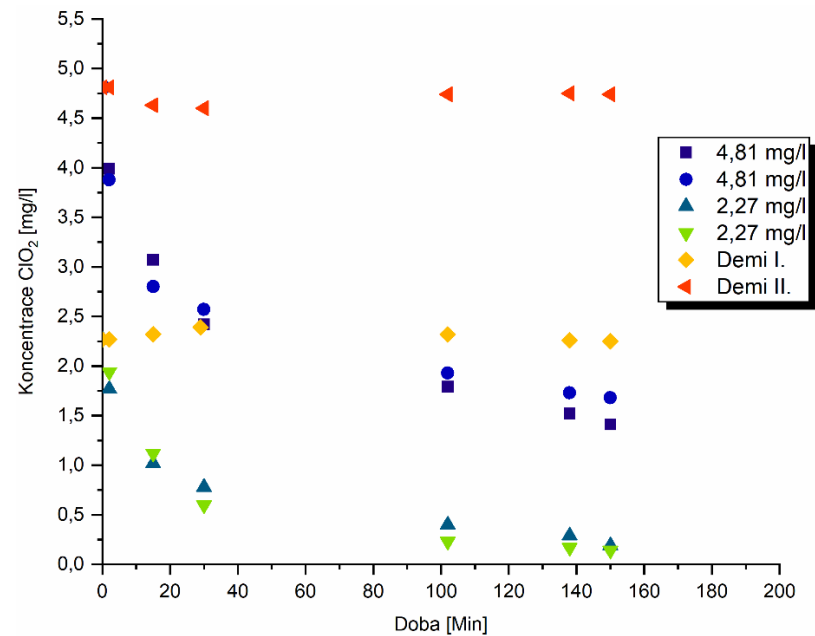
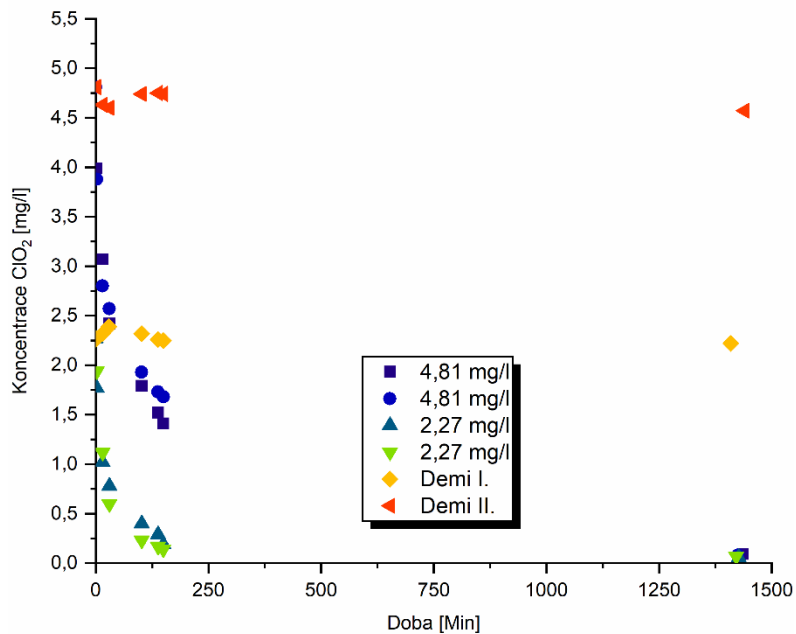

Vliv světla na stabilitu ClO₂

Vývoj konc. ClO₂ - demineralizovaná voda

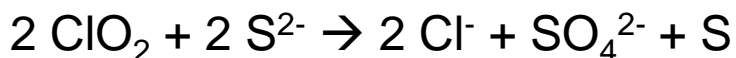

Testování se vstupní (surovou) vodou

Kvalita vstupní vody vs. spotřeba ClO₂

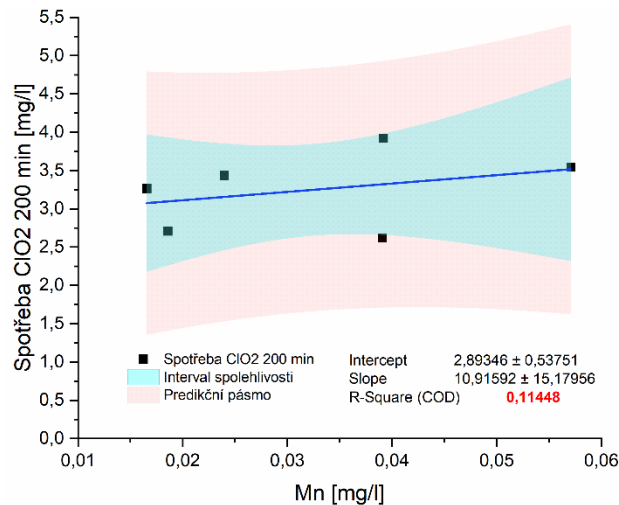
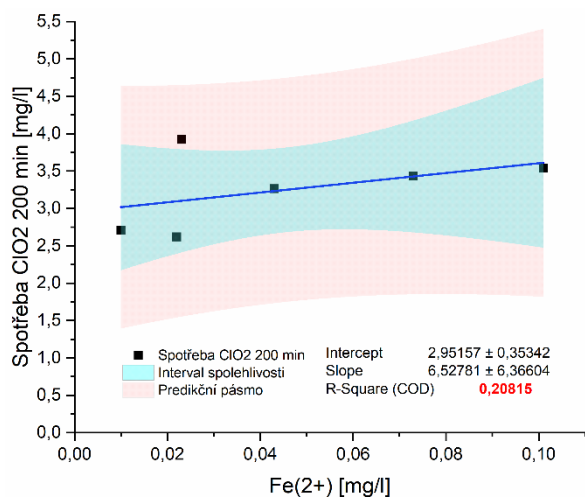
Pro sledování vlivu kvality surové vody na rozpad ClO₂ bylo vybráno několik chemických parametrů: Fe²⁺, Mn²⁺, NPOC, BSK₅, ChSK_{Mn}, ChSK_{Cr} a huminové látky. Monitoring byl několika měsíční tak, aby pokryl možné celoroční změny, např. jarní tání sněhu či možnou zvýšenou tvorbu sinic v letních měsících.

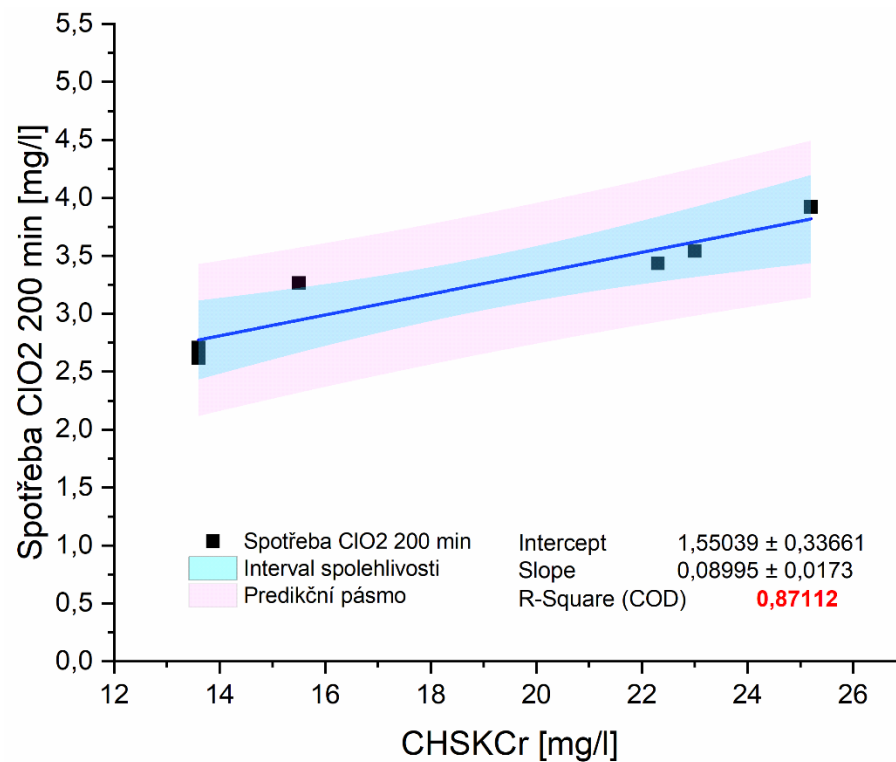
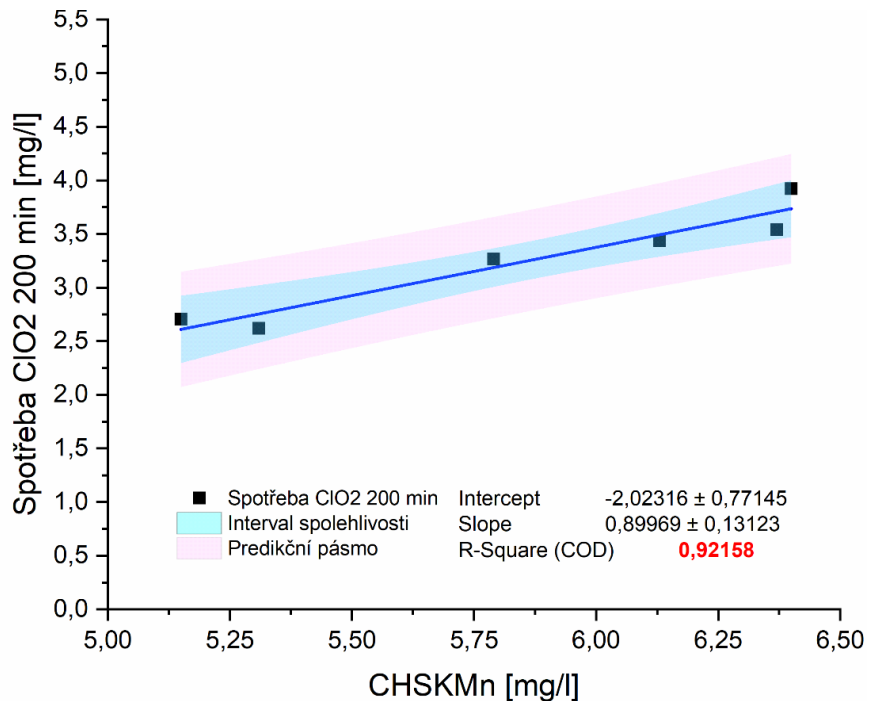
System vyhodnocení – Fe²⁺ a Mn²⁺

Pro vyhodnocení byl použit soubor dat z odběrů 10/2020 až 8/2021. Jako nezávisle proměnná (osa X) byla hodnota posuzovaného parametru a jako závisle proměnná (osa Y) byla použita spotřeba v čase 200 min, jakožto hodnota pro nejvyšší rozsah reakce rozpadu ClO₂ vlivem matrice a doposud neovlivněném spontánním rozpadem.

Jelikož koncentrace obou analytů (Fe²⁺ a Mn²⁺) se pohybuje v setinách mg/l a spotřeba ClO₂ v jednotkách mg/l není možný vliv koncentrace těchto analytů na celkovou spotřebu ClO₂ pozorovat, čemuž odpovídají i nízké korelační koeficienty lineárních závislostí.

System vyhodnocení – BSK₅, NPOC, CHSK

Závěr

- **Potvrzeno, že ClO_2 je silně závislé na slunečním svitu**
- **Ihned po nadávkování ClO_2 do surové vody, je spotřebován**
- **Nejvhodnější korelací kvalitativních parametrů surové vody (SV) pro výpočet spotřeby ClO_2 , je parametr chemická spotřeba kyslíku - ChSK ve dvou variantách (manganová a chromanová) výpočtu podle použité metody.**
- **Zjištěné korelace by bylo vhodné ověřit zřed'ovacími experimenty a případně vzorky SV z jiných lokalit, tj. zjistit, zda je vzorec přenositelný i na další zdroje.**

Děkuji za pozornost

Pavel Kůs

Pavel.Kus@cvrez.cz